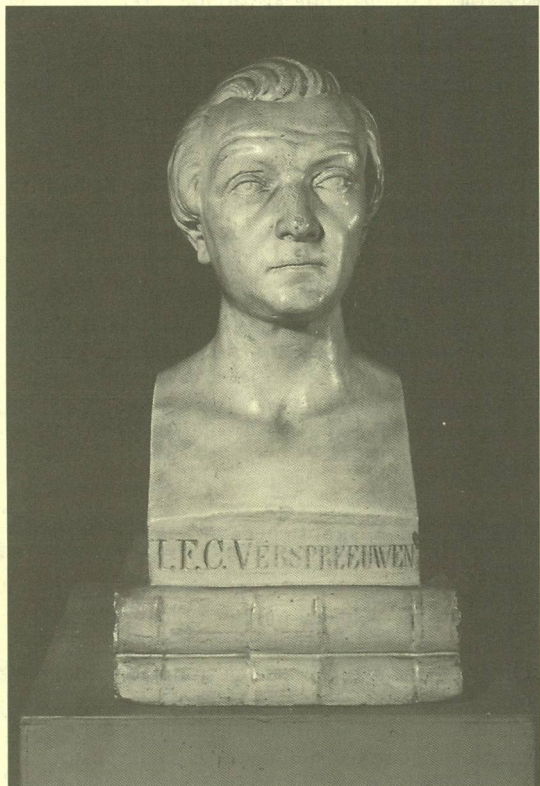

VERSPREEUWEN, Jan F.C. (Mechelen 29 oktober 1807 – Antwerpen 25 juli 1860).

Was sedert 1829 studiemeester en van 1851 af leraar Nederlands aan het atheneum te Antwerpen. Na de Belgische Revolutie toonde Verspreuwen zich een orangist (**orangisme**). Eind 1830 protesteerde hij in de pers tegen het verdrijven van de moedertaal uit de Gentse universiteit. Hij was een van de eersten die na 1830 Nederlandstalige gedichten publiceerde: *Dichterlijke Mengelingen* (1833). In het woord vooraf bij deze bundel uitte hij opnieuw zijn orangistische overtuiging. Als atheneumleraar bracht Verspreuwen verscheidenen van zijn leerlingen tot de actieve V.B., onder meer Jacob F. Heremans.

In de culturele en flamingantische milieus te Ant-

De liberale Vlaamsgezinde Jan Verspreuwen was een van de eerste letterkundigen die na 1830 in het Nederlands dichtte. Verspreuwen behoorde tot de kring rond het blad *De Schrobber*. (AMVC)

werpen speelde Verspreuwen een belangrijke rol. Het lidmaatschap van de literaire afdeling van de Société des sciences et des arts d'Anvers belette hem niet in 1835 mede **De Olijftak** te stichten, waarvan hij daarna het voorzitterschap bekleedde. Medio 1845 richtte hij het tijdschrift **Het Taelverbond** op, en werd er tot 1847 de eerste hoofdredacteur van. Van juni 1847 tot begin maart 1848 was hij een van de belangrijkste medewerkers aan het liberaal-Vlaamsgezinde satirische weekblad **De Schrobber**, antipode van **De Roskam**. In 1947 raakte hij betrokken bij de hoogoplopende ruzie tussen de liberale Vlaamsgezinden rond **Pieter F. van Kerckhoven** (*De Schrobber*) en een groep rond **Hendrik Conscience** en **Jan J. de Laet** (*De Roskam*). Verspreuwen behoorde tot het kamp van *De Schrobber*. In oktober 1850 nam hij het voorzitterschap van **De Eikenkroon** op zich.

Verspreuwen stelde zich in de eerste plaats op als liberaal en dan als flamingant. Bij de Antwerpse gemeenteraadsverkiezingen van oktober 1851 bijvoorbeeld sprak hij zich in een meeting uit tegen de kandidatuur van de katholiek Conscience op de lijst van de Vlaamse burgerpartij. In 1852 nam hij de leiding op zich van een afdeling voor Vlaamse letterkunde in de liberale en francofone Cercle artistique littéraire et scientifique d'Anvers. Omstreeks deze tijd koos hij definitief voor de vereenzelviging van de V.B. met het liberalisme. Toen hij vervolgens politiek directeur van het tijdschrift **De Schelde** werd, lanceerde dit blad dan ook hevige aanvallen tegen katholieke en onafhankelijke flaminganten.

LITERATUUR: F. Rens, 'Johan-Frans-Kornelis Verspreuwen', in *Nederduitsch Letterkundig Jaerboekje*, jg. 27 (1861), p. 159-161; – M. Oukhow, 'Het Taelverbond (1845-1855)', in *De Vlaamse Gids*, jg. 57 (1953), p. 451-460; – G. Schmook, *Hendrik Conscience c.s. schrijven aan zijne Majesteit Leopold I: 10.10.1846*, 1984; – A. Deprez en H. Vanacker, *Het Taelverbond. Letterkundig tydschrift 1845-1852. Tydschrift voor geschiedenis, tael-, oudheid- en letterkunde 1853-1855* (Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften in de negentiende eeuw, nr. 5, 1985); – id., *De Roskam 1847-1848. De Schrobber 1847-1848. Het Vaderland 1848* (Bibliografie van de Vlaamse tijdschriften in de negentiende eeuw, nr. 12, 1986); – 'Het unionisme te Antwerpen 1830-1857', in L. Wils, *Vlaanderen, België, Groot-Nederland. Mythe en Geschiedenis*, 1994, p. 100-149.

HANS VANACKER